
Erityisruokavaliokäytännöt Pälkäneen kunnan ruokapalveluissa

Lapselle tai oppilaalle tarjotaan tarvittaessa erityisruokavalio, joka perustuu vakavaan ruoka-allergiaan tai sairauteen. Ruoka-allergiaan tai sairauteen liittyvä erityisruokavalio toteutetaan hoitavan tahon laatiman selvityksen perustella. Erityisruokavaliotiedot kirjataan Pälkäneen erityisruokavaliolomakkeelle tai hoitavan tahon selvitykseen. Huoltaja tai täysi-ikäinen opiskelija on vastuussa voimassa olevan selvityksen toimittamisesta ja ajan tasalla pitämisestä. Uusien asiakkaiden tulee palauttaa selvitykset hyvissä ajoin.

Lapselle tai oppilaalle voidaan tarjota myös kasvisruokavalio, joka voi sisältää maitoa ja munaa. Ruokasaliruokailussa (pääsääntöisesti koulut) on vapaasti tarjolla kasvisruoka, joka voi sisältää maitoa ja munaa sekä maidoton ruokajuoma. Ryhmäruokailussa (pääsääntöisesti varhaiskasvatus) huoltaja ilmoittaa eettisen ruokavalion erityisruokavaliolomakkeella. Lievissä ruoka-allergioissa ei tarvita erityisruokavaliota. Lievät ruoka-allergiat huomioidaan ruokailutilanteessa siirtämällä oireita aiheuttava tuote sivuun.

Selvitykset terveydenhuollosta:

Seuraavat erityisruokavaliot tarjotaan vain terveydenhuollon selvityksen perusteella:

Ruoka-allergia

Selvityksen laatijana on hoitava taho (erikoissairaanhoido, perusterveydenhuolto, yksityinen lääkäri tai ravitsemusterapeutti). Ruoka-allergia, josta tulee vakavia oireita (esim. anafylaksia, laaja-alainen vaikea ihottuma). Selvitys tehdään vain vakavista perusruoka-allergioista, joiden vaikutus voidaan todentaa. Ruoka-allergiaselvitykset ovat pääsääntöisesti määräaikaista.

Vakavia allergiaoireita aiheuttavat ruoka-aineet korvataan ruokailijalle sopivilla ruoka-aineilla.

Ruokailukohteessa on myös oltava tieto allergiaoireista ja mahdollisen adrenaliinin käytöstä sekä siitä, miten ruokailijaa hoidetaan, jos hänen epäillään saaneen vahingossa välttävää ruoka-ainetta.

Saattaa sisältää tuotteiden oletetaan sopivan, jos anafylaksian vaaraa ei ole ilmoitettu. Jos anafylaksian vaaraa ei ole ilmoitettu ja saattaa sisältää tuotteet eivät kuitenkaan sovi, kyseisen raaka-aineen kohdalle tulee lisätä tiedosta erityismaininta.

Turvaruoka

Selvityksen laatii ravitsemusterapeutti. Selvityksen edellytyksenä on pitkäaikainen, erittäin valikoiva, kasvua ja kehitystä vaarantava syöminen. Selvitys on aina määräaikaista. Turvaruokaselvitys on osa lapsen ravitsemushoitoa ja siihen valitaan muutamia ateriapalveluiden valikoimissa olevia energialisäkkeitä, kappaletuotteita ja välipalatuotteita.

Tarvittaessa ravitsemusterapeutti neuvottelee ateriapalvelun kanssa muista sopivista turvaruoista.

Keliakia

Hoitava taho laatii pysyväisluonteisen selvityksen, kun keliakia todetaan. Lisäksi ilmoitetaan, jos gluteeniton kaura ei sovi. Vehnä, ruis ja ohra korvataan gluteenittomilla viljoilla tai gluteenittomilla valmisteilla. Ruokailussa tarjotaan kauraa tai vehnägluteenia sisältäviä ruokia, jos niiden käyttöä ei ole erikseen kielletty. Keliakialiiton suositusten mukaisesti ammattikeittiömme tulkitsee ruoan gluteenittomaksi, kun valmisruoka sisältää gluteenia alle 20 mg/kg.

Vegaaniruokavalio

Terveydenhoitaja laatii alaikäiselle erityisruokavaliokeselvityksen. Vegaaniruokavalioon siirtyvä lapsi tai alaikäinen nuori ohjataan ravitsemusterapiakäynnille ravitsemuksen riittävyyden varmistamiseksi.

Vegaaniruokavalio ei sisällä lainkaan eläinkunnan tuotteita. Ruokapalvelut eivät käytä täydennettyjä elintarvikkeita tai ravintolisiä vegaaniruokavalmistuksessa. Vegaaniruokavaliota noudattavan tulee itse huolehtia ruokavalion riittävästä ravitsemuksesta.

Muut pitkäaikaissairaudet

Selvityksen laatii ravitsemusterapeutti tai lääkäri. Sairauden mukainen ruokavaliohoito.

Seuraavissa tapauksissa riittää huoltajan /täysi-ikäisen ilmoitus tai ilmoitusta ei tarvita lainkaan:

Laktoosi

Vähälaktoosista ja laktoositonta ruokavaliota ei tarvitse erikseen ilmoittaa. Tarjolla oleva ruoka on laktoositonta, paitsi ruokajuomana tarjottava maito. Tarjolla on laktoositonta maitoa.

Koulut: Tietoa ei tarvitse erikseen ilmoittaa. Ruokailutilanteessa valitaan laktoositon tuote.

Varhaiskasvatus ja ruokailussa erityistä tukea tarvitsevat: Huoltaja ilmoittaa tiedon *erityisruokavaliolomakkeella (*RUOKAILUTILANTEESSA HUOMIOITAVA Ruokajuoma laktoositon)*. Ruokailutilanteessa valitaan laktoositon tuote.

Diabetes

Selvitystä terveydenhuollosta ei tarvita. Ruoka on samaa kuin muidenkin ruokailijoiden ruoka. Keittiölle tulee ilmoittaa tieto tyypin 1 diabeteksestä vain, jos tarvitaan välipala koulupäivän aikana. Huoltaja ilmoittaa tiedon *erityisruokavaliolomakkeella (MUUTA HUOMIOITAVAA Diabetes)*.

Lievät ruoka-allergiat Selvitystä terveydenhuollosta ei tarvita. Ruokailija ei tarvitse erityisruokavaliota. Jos ruokailija saa lieviä, itsestään ohimeneviä, oireita huomioidaan se ruokailutilanteessa siirtämällä kyseinen ruoka-aine syrjään.

Koulut: Tietoa ei tarvitse erikseen ilmoittaa. Ruokailija siirtää lieviä oireita aiheuttavat tuotteet sivuun.

Varhaiskasvatus ja ruokailussa erityistä tukea tarvitsevat: Huoltaja ilmoittaa ruokailutilanteessa sivuun siirrettävät ruoka-aineet tarvittaessa *erityisruokavaliolomakkeella (*RUOKAILUTILANTEESSA HUOMIOITAVA kohdassa)*.

Eettinen ja uskonnollinen ruokavalio sekä kasvisruoat

Selvitystä terveydenhuollosta ei tarvita. (Pois lukien vegaaniruokavalio).

Ruokasali ruokailu (pääsääntöisesti koulut): Tietoa ei tarvitse erikseen ilmoittaa. Ruokasali ruokailussa on vapaasti tarjolla kasvisruokavaihtoehto, joka voi sisältää maitoa ja munaa.

Ryhmäruokailuun (pääsääntöisesti varhaiskasvatus) on mahdollista saada kasvisruokavalio, joka voi sisältää maitoa ja munaa. Huoltaja tai täysi-ikäinen ilmoittaa tiedon erityisruokavaliolomakkeella (*PYSYVÄ EETTINEN RUOKAVALIO). Ruoka tulee ryhmään tilauksesta.

Muut erityisruokavalioasiat:

Alle 1-vuotiaan ruokavalio (päättyy automaattisesti lapsen täytettyä vuoden)

Alle yksivuotiaan ruoka valmistetaan karkeana sosemaisena, suolattomana ja maidottomana.

Yksilölliset tuotemerkit

Ruokapalvelut käyttävät ruoanvalmistukseen sopimustuotteita. Ruokapalveluilla ei ole velvollisuutta käyttää yksilöllisiä tuotemerkkejä tai harvinaisia raaka-aineita. Käytössä on ravitsemuksellisesti vastaava tuote.

Ruoka-ainekokeilut

Uusien ruoka-aineiden kokeiluja ei tehdä ateriapalveluissa. Ruoka-ainekokeilut tehdään kotona.

Kelan korvaamat kliiniset ravintovalmisteet ja muut lääkärin määräämät ravintolisät

Ruokailijat tai heidän huoltajansa toimittavat keittiölle lääkärin määräämät valmisteet/tuotteet/yksilölliset tuotemerkit käyttöä varten.

Poissaoloista ilmoittaminen keittiölle

Ilmoita mahdollisesta poissaolosta aina keittiölle, jotta erityisruokavaliota ei valmisteta syyttä. Ilmoita varhaiskasvatuksessa myös lapsen loma-ajoista keittiölle, jotta keittiö ei varaa erityisruokavalioihin tarvittavia raaka-aineita suotta.

Keittiöissä ollaan tavoitettavissa arkipäivisin klo 7–15.

Viirikukon valmistuskeittiö p. 050-315 2823

Keittiöllä valmistetaan kaikkien varhaiskasvatuskohteiden ateriat.

Kostian valmistuskeittiö p.050-315 2817

Keittiöllä valmistetaan Kostian alakoulun, Kostian sekä Metsäesiopetuksen ateriat.

Yhteiskoulun valmistuskeittiö p. 050-315 2820

Keittiöllä valmistetaan yläkoulun, lukion, Luopioisten Kirkonkylän koulun ja esiopetuksen, Aitoon koulun ja esiopetuksen sekä Kinnalan ateriat.

Noutamaton erityisruokavalioruoka kouluissa

Mikäli erityisruokavaliota ei haeta kahteen viikkoon erityisruokavalion valmistus keskeytetään. Ilmoita pitkstä poissaolosta keittiölle. Valmistusta jatketaan vain erillisellä ilmoituksella.

Henkilökunta

Erityisruokavaliot tehdään vain vakavan allergian tai sairauden perusteella. Vakavat oireet on osoitettava hoitavan tahon selvityksellä tai työterveyshuollosta annettavalla lausunnolla. Työterveyshuollosta voi pyytää lausunnon vain, mikäli tietystä ruoka-aineesta tulee työntekijälle vakava oire tai merkittävä terveysvaikutus. Mikäli tilanteen vakavuus ei selviä annetusta lausunnosta, ruokapalvelut ottavat yhteyttä työntekijään lisäselvitystä varten. Lieviin ruoka-allergioihin ei valmisteta erityisruokavaliota. Samat periaatteet koskevat niin henkilökuntaa kuin lapsia.

Erityisruokavalioiden valmistus

Erityisruokavaliot valmistetaan ammattitaitoisten kokkien toimesta. Erityisruokavalioateriat voivat poiketa päivän muusta ruuasta. Vaikeisiin ruoka-allergioihin suhtaudutaan vakavasti. Mikäli lapsen ruokailu vaatii erityistä huomiota, voidaan järjestää yhteinen tapaaminen, johon kutsutaan perhe, terveydenhuollon, varhaiskasvatuksen tai koulun sekä ruokapalvelun edustajat. Tarvittaessa myös ruokapalvelut ottavat yhteyttä perheeseen tai muihin tahoihin.

Erityisruokavaliot ruoka-allergioissa

Valmistamme erityisruokavaliota ruoka-allergisille vain silloin, kun allergia aiheuttaa vakavia oireita ja siitä on olemassa terveydenhuollon ammattilaisen tekemä selvitys. Lievissä ruoka-allergioissa erityisruokavaliota ei tarvita. Voimassa olevien kansallisten ohjeiden mukaan lieviä oireita ei tule hoitaa välttämällä, vaan altistamisella ja asteittaisella siedättämisellä. Tavoitteena on mahdollisimman monipuolinen ruokavalio. Jos ruokailija saa lieviä ja itsestään ohimeneviä oireita, tilanne huomioidaan ruokailutilanteessa siirtämällä kyseinen ruoka-aine syrjään.

Erityisruokavalioselvityksen palautus

- päiväkotiruokailu: päivähoiton henkilöstölle, joka toimittaa lomakkeen keittiölle
- kouluruokailu: oman koulun keittiölle sekä kopio luokanopettajalle/-valvojalle

Uusien asiakkaiden tulee palauttaa lomakkeet hyvissä ajoin. Suosituksena on, että lomake palautetaan kesäkuussa, mutta viimeistään toimintakauden alussa.

Tietosuoja

Toimittamalla erityisruokavaliotiedot huoltaja antaa luvan kyseisten tietojen käyttöön varhaiskasvatuksessa/koulussa/iltapäiväkerhossa sekä keittiöllä. Tiedot poistetaan asiakkuussuhteen päättymisen jälkeen. Mikäli lapsen ruokailu on erityisen vaativa, yhteiseen tapaamiseen voidaan kutsua perhe, terveydenhuollon ja päivähoiton/koulun sekä ruokapalvelun edustaja. Tarvittaessa myös ruokapalvelu ottaa yhteyttä.

Muutos ruokailupaikassa tai erityisruokavaliossa

Hoitopaikan tai koulun vaihtuessa huoltajan/täysi-ikäisen tulee toimittaa ajantasainen selvitys uuteen kohteeseen ja muistaa ilmoittaa vanhaan kohteeseen muutoksesta. Hoitavan tahon laatima ajantasainen selvitys tulee toimittaa erityisruokavalioselvitysten toimitusohjeiden mukaisesti.

Erityisruokavalion purkamiseen riittää huoltajan ilmoitus. Erityisruokavalion purkaminen tulee tehdä kirjallisesti, erityisruokavaliolomakkeella. Näin varmistat asiakassuhteen päättymisen.